

Overweging

14 januari 2018

Het avontuur begint

(Bij Lucas 2, 41-52)

Sommige dingen beginnen als een avontuur. Je rekent wel op een goede afloop, maar je weet het niet, opletten geblazen. Kinderen: Zo was dat ook met dat verhaal over Jezus, toen hij 12 jaar oud was. Een feestelijke, spannende reis, naar Jerusalem. Het zou daar heel druk zijn. Een gekrioel van mensen en dieren, die gewoon tussen de mensen door lopen, en kinderen ook, veel kinderen. En dan: zoek, Jezus zoek. Om gek van te worden. Jezus in paniek? vraag je je af; zijn vader en moeder gek van angst, weet je wel zeker, hun zoon zoek. Zulke paniek zie je wel op de tv bij een groep mensen, die in een oorlogsgebied uit een stad wegvlucht. Waar zijn de kinderen?

Wat lijkt het leven van Jezus al vanaf zijn geboorte op dat van migranten en vluchtelingen..... Hij wordt geboren ver van huis, in een stal; hij moet met zijn familie vluchten voor Herodus die de dood van een massa kinderen verkiest boven dialoog.

De vlucht naar Egypte van Jozef, Maria en Jezus, waar gebeurd, of een mythe van solidariteit, toont een gezin, dat zoals zo vele anderen, angst en ontbering kent. Op de vlucht. Hartverscheurende beelden.

Hartverscheurende beelden zijn van alle tijden.

Wij weten niet of er daar, toen, in dat gastland, iemand was die het gezin heeft opgevangen en hulp verleend. Het evangelie zegt daar niets over. We weten alleen dat zij, als de toestand weer veilig is, terugkeren naar Nazareth, Jozef daar als timmerman zijn brood verdient voor het gezin en met Maria over hun opgroeiende kind waakt.

Die stille schaduwheilige naast Maria, Jozef, heeft mij altijd gefascineerd. Misschien, omdat ik zijn zorg over een gezin in mijzelf herken. Welke vader heeft dat niet?

Over wat voor man Jozef verder was, weten de evangeliën maar weinig te vertellen. Ze geven maar één typering van hem, ze noemen hem een rechtvaardige. Maar we weten veel meer van hem, gewoon uit de beschrijving van wat hij deed. Toen hij doorhad dat Maria zwanger was heeft hij Maria niet verlaten; hij pakte verantwoordelijkheid op en nam haar bij zich op. Hij zorgde voor haar en het komende kind.

En het zit hem niet mee. Er is hun geen rust gegund. Jozef ziet zich een aantal malen gedwongen anders te beslissen dan hij eigenlijk wil. Want volgens de evangelieverhalen moeten zij een aantal keren hun spullen pakken en op reis.

De volkstelling in Bethlehem, de reis naar Jerusalem voor de opdracht in de tempel, de vlucht naar Egypte, de terugreis naar Nazareth. Zonder ruchtbaarheid komt Jozef in beweging en leidt hen door de gevaren van het leven.

En als Jezus twaalf is, je heb het net gehoord, kinderen, organiseert Jozef nog één keer zelf een reis. Dan gaan zij, Jozef, Maria en het kind Jezus op bedevaart naar Jerusalem. Een heuglijke gebeurtenis in het leven van een Jood, want ook toen en daar hield een bedevaart tegelijk ernst en ontspanning in, religieuze plichten, maar ook gezelligheid, avontuur en ontmoeting met vele medereizigers. En dan komt de anti-climax.

Ieder mens met kinderen weet het: Je kunt nog zo opletten, maar even met je aandacht ergens anders en ze zijn weg. En als ze iets ouder zijn? .....Die nonchalance als de jongen na drie dagen teruggevonden is: 'Ja, ja....., ik ging even iets anders doen.'

Jezus legt het ze uit.! 'Ik moest het wel doen,' zegt hij. Maar ze begrijpen hem niet. Zoals wij het ook niet zouden begrijpen. Begrijpen jullie het, kinderen? Drie dagen weg..... Typisch het gedrag van een puber ..... Op zoek naar jezelf en je eigen identiteit.

Van Jezus horen wij vanaf volgende week verder. Misschien gaan wij het dan begrijpen. Dan begint zijn verhaal als volwassen man.

Het is vandaag de laatste keer dat wij van Jozef horen. Zijn rol is vandaag uitgespeeld. In onze tijd zou hij een Oscar krijgen, de Oscar voor de beste bijrol. In de tijd van toen verdwijnt hij geruisloos uit het beeld; de werkmans, slechts herinnerd in de stalletjes met kerstmis en een eigen feestdag op 19 maart. Pas Paus Franciscus heeft hem in ere hersteld. In eucharistievieringen wordt nu in 2 van de 8 tafelgebeden de naam van Jozef genoemd; 2 vooral nog niet zo veel, want ja, zijn rol is wel kleiner dan die van Maria, niet? Het luidt in die tafelgebeden nu: de Heilige Maria altijd maagd, en de heilige Jozef, haar bruidegom. Een wereld aan voorstellingsvermogen.

De rol van Jozef was cruciaal voor het kind Jezus. Hij was er altijd. Rustig, beschermend, niet van grote woorden. Het stilzwijgen van Jozef is als Gods stilzwijgen, want wat hij ziet is onzegbaar. En Jozef is aards, heel aards, van dezelfde klei gemaakt als wij, en in het zweet des aanschijns zorgt hij voor zijn gezin.

De vraag die komt is.....: zijn het dan toch de krachten, als die van Jozef, die de wereld vooruit helpen? Verantwoordelijkheid opnemen, je taak oppakken, werken, zorgzaam zijn, zachtmoedig, respect en verdraagzaamheid uitstralen? En dan niet: vanuit autoriteit en macht handelen, ijzere discipline en strikte gehoorzaamheid eisen?

Als we om ons heen zien, zien we dagelijks waar de harde, vaak mannelijk genoemde waarden, onze wereld gebracht hebben. In het groot: oorlog, agressie, strijd om de macht, anderen onderwerpen, genocide. In het klein, zoals in gezinnen, staan op je eigen gelijk, jouw wil opleggen, ontoegeeflijk zijn, en in de dwingende slachtofferrol gaan zitten als alles een beetje tegen zit: 'Kijk eens wat mij overkomt.'

Jezus leerde, wat hij geleerd heeft, van Maria en Jozef en hoe ze als gezin met elkaar omgingen. Daar zag hij wat klaar staan voor een ander betekent, en hij moet gezien hebben wat je antwoord moet zijn, als er een beroep op je gedaan wordt. Wat gaat er worden van het kind Jezus dat dat geleerd heeft.....

Als volwassene zal zijn enige wapen een verhaal zijn, een boodschap. Zal dat goed aflopen? Kinderen, vanaf volgende week zullen we het horen.

Ad Besems